

Quine: Arról, hogy mi van¹
Felkészülési segédlet
Papp Gábor

A tárgyalt írás a filozófia egyik klasszikus problémájával foglalkozik. Mi az, ami létezik? Hogyan lehetséges bizonyos létezők mellett *ontológiailag* elkötelezetté válni? Quine a kérdést a nem-létező entitásokra referáló kifejezések problémájának bemutatásával vezeti be. Felvázol két lehetséges álláspontot, majd kimutatja azok problematikus voltát. Ezután kerül ismertetésre saját, Russell leírás elméletén alapuló megoldása. A folytatásban, az *univerzálék* létezésének kérdését veszi szemügyre, majd a cikk utolsó részében megvizsgálja, hogy a különböző típusú létezők mellett elkötelezett nyelvek közül milyen módon választhatunk, melyikük részesítendő előnyben.

I. Platón szakálla²: „A nem-létezőnek bizonyos értelemben léteznie kell, különben mi lenne az, ami nem létezik?”

A nem-létező problémája egy példán keresztül bemutatva: Annak hogy valamiről értelmesen tehesünk állításokat, szükséges feltétele, hogy legyen valami, amire ezek az állítások vonatkoznak. Ha nincs semmi, amire a Pegazus szó vonatkozik, akkor nem állíthatunk róla semmit értelmesen, még azt sem, hogy nem létezik. Mivel tehát Pegazus létének tagadása inkoherens, kell, hogy Pegazus létezzen. Mégis, hogy kell ezt érteni? Hogyan és hol létezik Pegazus?

I.1 McX

Mivel azt mégsem gondolhatjuk, hogy egy téridőbeli objektum az, aminek létezését így megmutattuk, állítsunk csak annyit, hogy Pegazus egy *idea* az elmében, azaz valamiféle mentális entitás.

Quine válasza McX-nek: Ez nem elfogatható, mert megváltoztatná azt, amit a Pegazus szón értünk. Jól el tudjuk különíteni a fizikai Pegazust és a Pegazus ideát. Amikor azt állítjuk, hogy Pegazus nem létezik, akkor az előbbi nem létezéséről beszélünk.

I.2 Wyman³

Tegyük fel, hogy a létezők tartománya két részre osztható. Az egyikben találhatóak a téridőbeli entitások, a másikban pedig minden más, ami nem-aktualizált lehetőségként rendelkezik létével. Nevezzük ez utóbbi létmódot szubzisztálásnak, a létezés szót pedig tartsuk fenn az aktuálisan létező entitások számára. Ha ezt így elfogadtuk, akkor feloldhatóvá válik az eredeti probléma. Ha azt állítjuk, hogy Pegazus nem létezik, ezzel annyit mondunk, hogy nem bír az aktualizáltság tulajdonságával, de ezzel nem zártuk ki azok közül a dolgok közül, amik vannak, tehát továbbra is értelmesen tehetünk róla állításokat.

¹ A használt fordítás: W.V.O. Quine: *A tapasztalattól a tudományig*, Osiris, Budapest 2002, 115–135. o. Az általam itt-ott szögletes zárójelben megadott számok ennek oldalszámjai.

² Vagy Lázár Ervin, Rácegresi és Pácegresi című meséjében Babó Titti szakálla. És ha már itt tartunk egy idézet a meséből: „– És ezenkívül milyen bizonyítékaid vannak a furulyafák létezésére? – Az, hogy mesélni fogsz róluk. Ami nincs, arról nem lehet mesélni.”

³ Feltehetőleg Alexius Meinong osztrák filozófus nézeteiről van szó

Quine válasza Wyman-nek: A) Túlságosan feldúsítja a létezők tartományát, márpedig mi jobban kedveljük a kihalt tájakat.⁴ B) Habár, ezen új, nem aktualizált lehetőségként „létező” entitások által feloldhatjuk az eredeti problémát, helyette újabbak tucatjaihoz jutunk. Elsősorban ezen entitások azonosságával kapcsolatban [lásd bővebben: 119]. C) Ha nem akarunk nyílt ellentmondásokba ütközni a nem aktualizált lehetetlenségek szférájának elfogadása által, el kell, hogy fogadjuk az ellentmondások értelmetlenségének téziséét. Azaz azzal próbáljuk megkerülni a problémát, hogy azt mondjuk, eredeti tézisünk csak annyit követel meg, hogy minden értelmes(!) szinguláris terminushoz kell, hogy létezzen valami, amire az utal. Ellenben az ellentmondások nem értelmesek. Ezen megoldásért elfogadhatatlan árat kellene fizetnünk. Le kellene, mondanunk a *reductio ad absurdum* típusú érvelésről, valamint arról, hogy az értelmesség általános tesztjéhez juthassunk. Ugyanis bizonyított tétel, hogy az ellentmondásosság megállapításához lehetetlen általánosan alkalmazható eljárást találni, márpedig itt pont ebből szeretnénk levezetni az értelmességet.

I.3 Quine

McX-et és Wyman-t az vezette félre, hogy elfogadták, hogy a megnevezésre szolgáló kifejezések csak akkor lehetnek értelmesek, hogyha az, amire utalnak valamilyen módon létezik. Ezért próbáltak különböző misztikus entitások bevezetésével megmenteni valamit, amivel azonosíthatják a keresett jelentést. Russell megmutatta, hogy a *komplex leíró nevek* esetében, mint amilyen a „Waverley szerzője”, elemezhetjük az őket tartalmazó állításokat, úgy, hogy ne magukra a nevekre kerüljön a referencia súlya. A kifejezéseket teljes mondatok töredékeiként elemzi. A tárgyi referencia súlyát *kötött változók* veszik át. Olyan szavak, mint a valami, minden, semmi. Ezek a szavak nem akarnak egy pontosan előre kijelölt entitást megnevezni, nem értendők névként. Általában referálnak entitásokra a rájuk jellemző szándékolt többértelműséggel. Nézzünk egy konkrét példát. A „Létezik a Waverley szerzője” állítás úgy elemezhető, hogy „Valami megírta a Waverley-t és semmi más nem írta a Waverley-t”. A „Waverley szerzője nem létezik”-ből pedig „Vagy egyetlen dolog sem írta a Waverley-t, vagy két vagy több dolog írta a Waverley-t” lesz. Ez az utóbbi *diszjunkció* hamis, de értelmes. A korábban problematikusnak tűnő, ellentmondást tartalmazó mondatokat ugyan ilyen stílusban elemezhetjük: „A Berkeley College kerek négyszögletű kupolája nem létezik” mondat a következő módon alakítható át: „Vagy egyetlen dolog sem kerek, négyszögletű és a Berkeley College kupolája vagy két vagy több dolog kerek, négyszögletű és a Berkeley College kupolája”. A kifejezés nem tartalmaz semmi olyasmit, ami megkövetelné a kérdéses entitás létét, hogy aztán azt állíthassuk róla, hogy nem létezik. Még egyszer nekifutok. Valójában azt csináljuk, hogy fogunk egy nem üres *univerzumot*, ahonnan változóinknak értéket választhatunk. Ha egy létezést kifejező állítás igaz (és csak akkor ha igaz), akkor mondunk valamit arról, hogy milyenek is az ebben az univerzumban található entitások. Ha azt mondjuk, hogy „valaki megírta a Waverley-t”, akkor annyit állítunk, hogy univerzumunkban van egy és csakis egy olyan entitás, akire igaz, hogy megírta a Waverley-t.

Mi a helyzet az olyan szinguláris terminusokkal, mint amilyen a „Pegasus”? Russell érvelése könnyen kibővíthető úgy, hogy ezeket is kezelni tudja. Nincs más dolgunk, mint a „Pegasus”-t leírásként újrafogalmazni. Ezt kétféle módon tehetjük. Szerencsés esetben sikerül olyan leírást találni, ami megfelelően kifejezi a róla való képünket, például: „Az a ló, melyet Bellerophontész elfogott”. Ha azonban a fogalom oly homályos, vagy annyira alapvető volna, hogy ez nem sikerülhet, akkor egy olyan elemezhetetlen attribútumot vezethetünk be, ami

⁴ Ockham nyomán, általánosan elfogadott elv, hogy akkor vezessünk csak be entitásokat, ha azokra feltétlenül szükség van, azaz nem áll rendelkezésre nélkülük is megfelelő magyarázó erővel bíró alternatív elmélet. Itt Quine maga is javasolni fog egyet.

éppen a pegazusság jellemzője. Pl. „Pegazusnak levés”, amit a „pegazus (is-Pegasus)” vagy „pegazlik” igével fejezhetünk ki. A Pegazus főnév ennek fényében származtatott kifejezésnek bizonyul, mely a következő leírásokkal azonosítható: „az a dolog, ami pegazus”, „az a dolog, ami pegazlik”. Ekkor a fentiek értelmében, a „Pegazus létezik” mondat annyit tesz, hogy univerzumunk tartalmaz egy és csakis egy entitást, amire igaz egy tulajdonság, nevezetesen, hogy pegazlik.

Quine ezzel elérte a kívánt eredményt. Megmutatta, hogy ha valaminek a létezését állítjuk, akkor egy olyan ontológia mellett kötelezzük el magunkat, ami tartalmaz egy a hozzá kapcsolt leírásnak megfelelő entitást, de a nem létezését állító mondatokkal nem jár együtt az ilyenfajta ontológiai elkötelezettség.

II. Univerzálék létezése

Léteznek olyan entitások, mint attribútumok, relációk, osztályok, számok, függvények? A konkrét szinguláris entitásokon túl, milyen más létezők azok, amiknek a léte elengedhetetlen a számunkra? Mely megnyilatkozások által köteleződünk el a létük mellett és melyek által nem?

II.1 McX

Léteznek entitásként a fent említett objektumok. Pl. a vörösség attribútuma az a dolog, ami közös a vörös házban, a vörös rózsában és a vörös naplementében.

McX első érve: A szinguláris terminusokról adott beszámolóhoz hasonlóan, ahhoz, hogy a vörös szót értelmesen állíthassuk valamiről, egyetlen univerzális entitást megnevező névnek kell tekinteni.

Quine válasza: ahogy korábban megmutattam egy kifejezés értelmes voltának nem szükséges feltétele, hogy sikeresen nevezzen meg valamit. Ennek megfelelően a „pegazlás” predikátum értelmes voltából sem kell arra következtetni, hogy létezik egy önálló entitás, ami megfelel a pegazlás predikátumának. Azaz semmi sem kényszerít arra, hogy univerzumunkban ilyen típusú entitásoknak is helyet biztosítsunk.

McX második érve: Jól van, fogadjuk el a *jelentés és jelölet* megkülönböztetését. Továbbá, még ha elfogadjuk azt is, hogy a „pegazlik” nem egy attribútum neve, attól még nem lesz vitatható, hogy rendelkezni fog jelentéssel. Ebben az esetben az *univerzálét* nem egy megnevezett entitással, hanem ezzel a jelentés nevű objektummal azonosíthatjuk, ami mellel meg lehetőségen hasonló funkciót tölt itt be, mint a korábbi elméletben az attribútum. Ez az absztrakt entitás, amit birtokolva szavaink a jelentésüket kapják.

Quine válasza: Van válaszlehetőségünk erre is. Egyszerűen megtagadhatjuk a jelentéseknek, mint redukálhatatlan köztes entitásoknak az elismerését. Ezt megtehetjük anélkül, hogy tagadnunk kéne, hogy szavak és állítások jelentésesek lehetnek. Hogy érti ezt Quine? Úgy gondolja, hogy kétféle környezetben beszélünk kifejezések jelentéséről kiküszöbölhetetlen módon. Az egyik, amikor azt állapítjuk meg, hogy egy megnyilatkozás értelmes vagy sem. Ezt más néven szignifikanciának nevezi. A másik eset, amikor szavak jelentésazonosságáról, azaz szinonim vagy homonim voltáról van szó. Ha tényleg csak ezt a két feladatot látja el a jelentés, akkor ehhez teljesen felesleges bevezetni a plusz entitást. Azt amit ennek tulajdonítanánk, tulajdonítsuk közvetlenül a kifejezéseknek. A szinonimitást például

tekinthetjük közvetlenül a szavak, mondatok közötti relációnak. Két lehetőségünk van. A jelentésséget, vagy tovább redukálhatatlan tényként kezeljük, vagy levezethetjük abból, amit az emberek tesznek az adott nyelvi megnyilatkozáskor és a más hasonló nyelvi megnyilatkozások alkalmával, azaz végső soron a viselkedéses összetevőkből.

II.2 Hogyan köteleződhetünk el egyáltalán bármiféle entitás léte mellett?

Egyetlen mód van rá, a kötött változók használata. Valami akkor van entitásként feltételezve, ha elismertetik egy változó értekeként. Hagyományos nyelvtani kategóriákkal: létezni annyi, mint egy névmás referencia tartományába esni. A névmások a referálás alapvető eszközei. A főneveket pedig, szerencsésebb lenne névmás-helyettesítőknek tekinteni (pro-pronouns), annak mintájára, ahogy a Pegazus név is csak az „ami pegazlik” kifejezés rövidítése. Megmutattuk tehát, hogy a nevek átalakíthatók leírásokká, a leírások, pedig átalakíthatók oly módon, hogy egyértelművé váljon, hogy nem előfeltételezik entitások létezését.

A *kvantifikáció* változói teljes ontológiánk felett futnak. Valami akkor létezik, ha állításunk igazsága megköveteli, hogy azok közé a dolgok közé soroljuk, melyek változóink lehetséges értekei. A „Néhány kutya fehér” mondat nem feltétlen kötelez el sem a „kutyaság”, sem a „fehérség” entitásként való elismerése mellett, mindössze annyit követel meg, hogy legyen legalább egy dolog a tárgyalási univerzumba, ami fehér és kutya. A „Néhány biológiai faj keresztezhető” mondat viszont univerzálék léte mellett is elkötelez. Hisz azt mondja ki, hogy van legalább egy biológiai fajpáros, és annak tagjai keresztezhetőek.

Quine a különböző matematikafilozófiai álláspontokon keresztül bemutatja, hogy az, hogy milyen entitások mellett kötelezi el magát egy matematika, következményekkel jár a benne elfogadható bizonyításokra nézve is. [bővebben lásd: 129–131. o.]

III. Hogyan választhatunk rivális ontológiák között?

Hogyan nem: a „létezni, annyi, mint *kötött változó* értékének lenni” szemantikai megfogalmazás nem ad választ a fenti kérdésre. Arra szolgál, hogy megmutassa, ha egy elmélet igaz, akkor mi az, aminek a létezők tartományába kell esnie. Ez által ellenőrizhetjük, hogy összhangban van-e az elmélet előzetes ontológiai elképzeléseinkkel. Nem azt tudjuk meg, hogy mi létezik, hanem, hogy egy elmélet miről mondja azt, hogy létezik. Ez nyelvi probléma, míg az, hogy mi létezik nem az. Azonban az mégsem következik, hogy minden, ami lefordítható szemantikai vitára, az maga nyelvi természetű lenne és az, hogy mi létezik, a szemantikától függne.

Egy ontológia elfogadása hasonlít tudományos elméleteink elfogadásához annyiban, hogy ésszerű azt a legegyszerűbb fogalmi sémát elfogadni, amelybe a nyers tapasztalat adatai, töredékei még éppen elrendezhetőek. Ontológiánk meghatározott, ha megadjuk azt az átfogó fogalmi sémát, amelyikbe a legtágabban vett tudományt foglaljuk bele. Azaz, ha van egy elméletünk, ami minden lehetséges megfigyelésről képes számot adni, akkor mivel már nem lehet további okunk azt bővíteni és ezáltal esetleg újabb entitásokat feltételezni, ennek az elméletnek az entitásait fogja tartalmazni végső ontológiánk.

Azonban az egyszerűség mint az ésszerűség kritériuma sajnos nem egyértelmű. Ha a leggazdaságosabb fogalomkészlet a közvetlen tapasztalatról való tudósításhoz egyedi, szubjektív észlelési vagy *reflektálási eseményeket* posztulál (azaz a tárgyalási univerzum kizárólag ilyenekből fog állni), akkor is találhatunk más szempontot, ami felől nézve más

fogalmak fognak a legegyszerűbbnek tűnni. Egy fizikai fogalmi séma, ami külső fizikai tárgyokról beszél, egyszerűsíteni képes a tapasztalatról való tudósításainkat az által, hogy a szétszórt észlelési eseményeket ugyanazon tárgy észleleteként fogja össze. Ezáltal ugyan nagyobb magyarázó erőre tehet szert, de entitásai csak feltételezett entitások, mítoszok. Így, tehát két versengő fogalmi séma az eredmény: a fenomenális és a fizikai. A fenomenális séma ismeretelméletileg kitüntetett. Viszont az ismeretelméleti nézőpont nem feltétlenül az. Vannak más érdekeink és céljaink, amiknek megfelelően más nézőpontok is életképesek lehetnek. Ahogyan a fizikai sémát elfogadtuk, elfogadhatunk még bővebb ontológiákat is, amennyiben azok egyszerűsítik a fizikai képet. Fizikai tárgyak osztályait vagy attribútumait is megengedhetjük kötött változóink értékeiként, azonban ezek az entitások ugyanúgy mítosznak tűnnek majd a fizikai séma felől, mint ahogy a fizikai entitások is kényelmes mítosznak bizonyulnak a fenomenális séma felől.

Az, hogy konkrétan milyen ontológiát fogadjunk el, nyitott. Érdekes lehet párhuzamosan fejleszteni a különböző ontológiai elkötelezettséggel rendelkező nyelveket, megvizsgálni, milyen mértékben redukálható a fizikai fogalmi séma a fenomenálisra. Azonban azt akkor sem kellene elvetni, ha ez a redukció nem járna sikerrel, hisz attól még nem veszíti el a más szempontból való egyszerűbb voltát.

Összefoglalás:

Quine megmutatta, hogy egy az ontológiák védelmére elterjedt hagyományos érv hibás. Helyette egy megfelelőbb mérce került kidolgozásra, elméletek ontológiai elkötelezettségének meghatározására.

Lépések:

- Használhatunk szinguláris terminusokat mondatokban anélkül, hogy előfeltételeznénk, hogy vannak olyan entitások, melyeket a terminusok megnevezni hivatottak.
- Használhatunk általános terminusokat anélkül, hogy elismernénk, hogy azok absztrakt entitások nevei.
- Tekinthezünk értelmesnek, egymással szinonimnak megnyilatkozásokat anélkül, hogy megengednénk a jelentések, mint önálló entitások tartományát.
- Egy elmélet ontológiai elkötelezettségét, a benne szereplő mondatok kötött változóinak értéktartománya határozza meg.
- Két, különböző szempontból kiemelkedő fogalmi séma a fenomenális és a fizikai
- A versengő ontológiák közötti választás külső kritériuma az egyszerűség, de mivel ez a fogalom többértelműnek bizonyul, érdemes több a különböző céljaink szempontjából elsődleges fogalmi séma tökéletesítésén dolgozni párhuzamosan

A cikkben szereplő kifejezésekről:

Ontológia: a „mi az, ami létezik?” kérdésre adható válaszokat soroljuk eme címke alá. Fontos kiemelni, hogy itt nem veszünk figyelembe ismeretelméleti szempontokat. Attól, hogy valamiről nem tudhatom, hogy létezik-e, még létezhet, és attól, hogy nekem valami létezőnek tűnik, még nem biztos, hogy tényleg létezik. Gondoljunk csak az álomban megismert tárgyakra.

Szinguláris terminus: olyan kifejezés, aminek az univerzum egy objektuma felel meg, annak megnevezését jelenti. Pl.: Szókratész, te, az elnök.

Általános terminus: az univerzum több entitására igaz egyszerre, de nem megnevezi őket. Pl. piros.

Konkrét terminusok: egyénekre, fizikai objektumokra, eseményekre való vonatkozást tartalmaznak. Konkrét szinguláris terminus: „Szókratész”, „A Waverley szerzője”. Konkrét általános terminus: „ház”, „vörös ház” (mivel minden egyes ház konkrét individuum).

Absztrakt terminusok: absztrakt objektumokra, pl. számokra, osztályokra, attribútumokra való vonatkozást tartalmaznak. Absztrakt szinguláris terminus: „jámborság”, „7”. Absztrakt általános terminus: „primszám”, „állatfaj” (mivel minden szám és faj absztrakt objektum).

(Tárgyalási) Univerzum: a létező individuumok tartománya. A változók innen veszik fel értékeiket.

Kötött változó: mesterséges névmás. Az univerzumból vehet fel értékeket.

Kvantifikáció: kvantorok alkalmazása. A kvantorok feladata a nyitott mondatokban szereplő változók lekötése. A kvantorok a „minden” és a „van” logikai szavak megfelelői. Az univerzális kvantor: \forall . A $\forall x.Fx$ (kiolvasva: minden x -re (igaz, hogy) $F x$) – azt fejezi ki, hogy a kvantor hatókörében található kifejezés a kötött változó minden értékelése mellett igaz, azaz akárhogy is választok egy individuumot a tárgyalási univerzumból a változó értékeként, a kifejezés igaz marad. Az egzisztenciális kvantor: \exists . A $\exists x.Fx$ (kiolvasva: van olyan x , hogy $F x$) azt fejezi ki, hogy van olyan értékelése a kötött változónak, amikor igaz lesz a kvantor hatókörében található kifejezés, azaz van legalább egy olyan individuum a tárgyalási univerzumban, ami F .

Diszjunkció: Két állításnak a „vagy” kötőszóval történő összekapcsolása által kapott kifejezés. Itt megengedő értelemben szerepel, azaz nem zárja ki a tagok együttes igazságát, tehát a diszjunkció igaz, ha legalább az egyik tagja igaz.

Reductio ad absurdum: a vitatott állítás megcáfolása azzal, hogy belőle explicit ellentmondást vezetünk le.

Idea: valamilyen mentális entitás vagy tartalom.

Reflektálási esemény: a reflexió klasszikusan egy gondolat gondolását, tudatosítását jelenti. Itt ha szubjektív észlelési eseményeken az öt érzékünkön át szerzett tapasztalatokat értjük, akkor a reflektálási eseményekhez kell sorolnunk minden mást, azaz a mentális tevékenységeinken keresztül adott dolgokat.

Univerzálék: absztrakt objektumok. McX elképzelése szerint a predikátumok jelentései. Pl. pirosság. Ide sorolhatók absztrakt matematikai entitások is.

Predikátum: egy vagy több individuumnévvel kombinálva mondatot eredményez. Pl. fehér, szereti, testvére vagy a $\forall x.Fx$ kifejezésben az F .

Jelentés és jelöllet: a két szemantikai érték, melyek megkülönböztetése Gottlob Frege nevéhez fűződik. Ha mindössze egy szemantikai értéket használva azt mondjuk, hogy a szó jelentése megegyezik azzal, amit jelöl, nem fogjuk tudni megmagyarázni, miért van az, hogy lehetséges, hogy két állítás, amik csak egy azonos jelölletű kifejezésben térnek el, különböző igazságértékűek lehetnek. Továbbá, hogyan történhetne meg, hogy két azonos jelölletű, de

eltérő kifejezés jelentésének azonosítása információ többletet eredményez, hiszen ebben az esetben csak egy "a=a" formájú tautológiáról lenne szó. Pl. ugyanazt a személyt jelöli mind „a harmadik magyar köztársaság első köztársasági elnöke”, mind „a *Gyűrűk ura* fordítója” kifejezés, mégis információ értékkel bír, ez a mondat: „A harmadik magyar köztársaság első köztársasági elnöke és a *Gyűrűk ura* fordítója ugyanaz a személy”. Továbbá, lehetséges, hogy az a mondat, hogy „Péter azt hiszi, hogy a harmadik magyar köztársaság első köztársasági elnöke Göncz Árpád” igaz, míg az, hogy „Péter azt hiszi, hogy a Göncz Árpád a *Gyűrűk ura* fordítója” hamis, pedig csak egy azonos jelölésű kifejezésben térnek el. Tehát a jelentés nem lehet azonos magával a jelöléssel. A fenti példákban a jelentések eltérnek egymástól, ha ezek azonosak a jelöléssel, akkor azoknak is el kellene térniük, márpedig mind két előfordulásban ugyanarról a személyről, Göncz Árpádról volt szó. Quine eme megkülönböztetés elmulasztására vezeti vissza McX eltévelyedéseit. Mivel a jelentést azonosítja a jelöléssel, ahhoz, hogy legyen jelentése egy kifejezésnek – azaz, hogy értelmesnek tarthassuk azt –, már kell, hogy létezzen a jelölés valamilyen formában.

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK (e kérdések a felkészülést segítik, a kollokvium kérdéseivel nem feltétlenül egyeznek meg):

- Határozd meg a nem-létező problémáját!
- Milyen megoldást javasol Quine a nem-létező problémájának feloldására?
- Mit értünk a két szemantikai értéken és miért szükséges a megkülönböztetésük? Hogyan vezeti félre McX-et eme megkülönböztetés megtételének elmulasztása?
- Ha egyszer Quine elfogadja a szemantikai értékek egyikének a jelentést, mégis hogyan gondolhatja, hogy bármiféle veszteség nélkül megszabadulhatunk a jelentéseknek nevezett dolgoktól?
- Alakítsd át az alábbi mondatot Russell leírás elméletének megfelelően: „A jelenlegi francia király kopasz.” Milyen entitások léte mellett köteleződünk el, ha a mondatot igaznak tartjuk? És ha hamisnak?
- Alakítsd át az alábbi mondatot Russell leírás elméletének megfelelően: „Platón szakálla nem létezik”. Hogyan értené ezt a mondatot McX?
- Ha egy nevet nem sikerül megfelelő leírással helyettesíteni, mi a teendő Quine szerint?
- Milyen módon választunk versengő ontológiai sémák között?
- Melyik ontológiai séma egyszerűbb ismeretelméleti szempontból, a fizikai vagy pedig a fenomenális? Egyáltalán, mit értünk a fizikai és mit a fenomenális ontológiai séma alatt?
- Tegyük fel, hogy igaznak tartunk egy elméletet, amiből következik fizikai tárgyak létezése. Léteznek akkor fizikai tárgyak?

További tesztkérdések angol nyelven (különösen ajánlott az átnézése):
<http://www.jcu.edu/Philosophy/gensler/ap/quine-00.htm>